

10 december 2023 2de advent

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Er zijn de eeuwen door talloze schilderijen gemaakt van de engel Gabriël die bij Maria op bezoek komt. Met indrukwekkende Gabriëls en devote Maria's.

Maar ik werd getroffen door een schilderij van He Qi. We gaan er zo naar kijken. Eerst even iets over de maker. He Qi is een Chinese kunstenaar, geboren in 1951. Hij schilderde als student vooral portretten van Mao. Tot hij een oud tijdschrift in handen kreeg, waarin een schilderij van Raphaël was afgebeeld: Madonna en kind. Het raakte He Qi tot in het diepst van zijn ziel: de liefde en vrede die uit dat schilderij sprak. Zo anders dan de sfeer van strijd en haat in het China van die tijd. Dit bracht He Qi uiteindelijk ertoe om christen te worden. In de kerk app had ik ook een schilderij van He Qi geplaatst. Maar hij heeft nog een andere gemaakt van ons verhaal en die gaan we nu samen bekijken.

Je ziet Maria. Ze zit aan een kaptafeltje, haar haar te kammen. In kinderverhalen is Maria brood aan het bakken of de was aan het doen, iets huishoudelijks. Op schilderijen zit ze te bidden of te lezen of te wachten, iets spiritueels. Hier zie je een meisje van een jaar of 14 – zo oud was Maria immers – doen wat je doet als je 14 ben, in de spiegel kijken, zo mooi mogelijk worden.

Ze zit bij een raam met een luxaflexje ervoor. Buiten bij dat raam staat een persoon in het wit – Gabriël. Die duwt dat luxaflexje omhoog en reikt vanaf buiten naar binnen om Maria een bloem, een witte lelie, te overhandigen. 'Je bent begenadigd' zie ik hier. Een witte lelie, een bloem vol symboliek, vrouwelijk, maagdelijk en zuiver, vaak afgebeeld bij Maria. Maria heeft genade gevonden bij God.

Wat ik zo gaaf vind aan dit schilderij: God komt van buiten, breekt als het ware in in ons leven. Niet in ons heilige leven maar in ons echte leven, zoals het is. Op een moment dat je Hem totaal niet verwacht.

De eerste reactie van mensen bij zo'n goddelijke tussenkomst is steevast: schrik! We zijn er niet op gebouwd dat de hemel de aarde raakt. En pas na de eerste schrik kan de engel zijn boodschap overbrengen.

Maria krijgt wel een heel bijzondere plek in de heilsplannen van God. Zij wordt de moeder van onze Heer Jezus Christus. Dat maakt haar geschiedenis uniek. Wij zijn geen Maria. Maar ook wij worden uitgenodigd om mee te doen in de plannen van heil die God met deze wereld heeft.

Trouwens, is het u wel eens opgevallen dat de engel niet vraagt 'Maria, wil je alsjeblieft meedoen?' (we hopen dat je ja zegt)... Nee, de engel kondigt aan - of iets democratischer gezegd 'hij nodigt haar uit?' Jij mag meedoen! Dat is geen open vraag, maar vraagt wel om reactie.

Hoe reageer je op Gods uitnodiging om mee te doen?

Vorige week zagen we Zacharias. Hij vond het moeilijk. Hij zocht naar extra bevestiging dat het waar was wat de engel zei. Zacharias was oud, en misschien al te vaak teleurgesteld om dat goede nieuws 'je krijgt een zoon' zomaar te kunnen ontvangen.

Maria reageert anders. Jeugdig optimisme? Ze vraagt niet 'hoe kan ik dit geloven?' maar wil eerst weten 'hoe gaat dat dan?' En ik vind het ontroerend hoe serieus de engel Gabriël haar vraag neemt. De Heilige Geest – de kracht van de Allerhoogste - als een schaduw. Een heilig kind, Zoon van God. Een geloofsmysterie. En dan die aardse handreiking: je bent niet alleen. Ook je familielid Elisabeth is zwanger ook al noemde men haar onvruchtbaar.

En als ze dat gehoord heeft zegt Maria – ik vertaal het nu even letterlijk:

Zie, de slavin van de Heer,

laat met mij gebeuren overeenkomstig uw woord

Dat is haar reactie op die uitnodiging van God.

Wat zegt ze hiermee?

'Slavin van de Heer' roept bij ons foute associaties op. We hebben een slavernijverleden, en nog altijd worden mensen misbruikt, zeker ook vrouwen. Dat iemand meent jou te kunnen bezitten, over je beschikken, seks met je hebben terwijl jij dat niet wilt. Ik begrijp wel dat Bijbelvertalers hier niet het woord slavin gebruiken. Om alle pijnlijke associaties die in dat woord zitten te vermijden.

Toch heb ik nu even het woord slavin gebruikt, omdat er ook een associatie in zit die wel past bij de houding van Maria. Een slavin is volledig verbonden met haar meester. Het is niet een dienstverband van 9.00-17.00 uur, met arbeidsvoorwaarden. Je leven is in handen van je meester. En waar dat met aardse meesters helemaal fout kan gaan, hebben we het hier over volledige toewijding aan God. Maria stelt haar leven in zijn dienst. Niet zozeer in de taken die zij op zich neemt, maar in wie zij is. Maria geeft haar hele leven in handen van de Heer.

Zij is daarbij in goed gezelschap. Ook de apostel Paulus noemt zichzelf herhaaldelijk 'slaaf van Christus.' En in Filippenzen 2: 6-8 zegt Paulus dat Jezus zelf afstand deed van zijn goddelijk positie en een dienaar, een slaaf werd, zijn leven in handen gaf van de mensen. Hij stierf aan een kruis. Overigens zegt Jezus ook (Johannes 15) tegen zijn leerlingen: 'Ik noem jullie geen slaven maar vrienden. Een slaaf weet niet wat zijn meester doet, maar ik deel alles met jullie wat de Vader mij bekend maakt.' Dus we moeten dat woord slaaf verder maar laten rusten...

Als we maar gezien hebben dat Maria's reactie op Gods uitnodiging royaal en groots is. Zij neemt niet een klus op zich, maar zij geeft haar leven aan God.

En dan zegt ze er nog iets bij, namelijk: 'Laat met mij gebeuren overeenkomstig uw woord'. Daar wil ik ook iets over zeggen, beetje Bijbelstudie is dit.

Het gaat over 'uw woord,' dus: wat God zegt. Dat woordje 'woord' komt twee keer voor. In die uitspraak van Maria, '*Laat met mij gebeuren overeenkomstig uw woord*' maar ook in het vers daarvoor. Als de engel het heeft over Elisabeths zwangerschap. Dan zegt de engel 'voor God is niets onmogelijk.' Letterlijk staat er: '*want geen woord van God zal machteloos zijn.*'

Voel je het verschil? Onze vertaling maakt van God 'iemand die alles kan.' Maar er staat: wat God zegt heeft macht. Hij doet wat Hij belooft. Hij maakt zijn woord waar. God doet geen loze beloftes, zijn woorden hebben inhoud, macht. Hij is betrouwbaar. Je kunt van Hem op aan. Deze zin van de engel Gabriël doet denken aan Genesis 18. God belooft Abraham een zoon. Sara lacht. En dan zegt de HEER tegen Abraham: 'geen woord van God zal machteloos zijn.' In het Hebreeuws is woord 'dabar' en dat betekent niet alleen wat je zegt maar ook wat je doet.

Dus de engel zegt: *'Geen woord van God zal machteloos zijn.'* God doet wat Hij zegt. (Kijk maar naar Elisabeth) En Maria antwoordt: *'Laat er met mij gebeuren overeenkomstig uw woord (wat u zegt).'*' Zij vertrouwt zich toe aan de God die doet wat Hij belooft.

Dat is de reactie van Maria. En nu wij. God zegt tegen ons, tegen jou: Je bent begenadigd. Ik heb het goed met je voor. Ik neem je aan in liefde en vergeef je zonden. Jij mag meedoen aan mijn plannen van heil voor deze wereld. Ik heb jou nodig, zoals je bent. Je handen en voeten en hart. Je lijf, je leven. Laten we even stil worden en vraag je af: Hoe heeft God mij nodig? Wat vraagt God van mij? Zoals ik nu ben, met wat ik nu kan. Hoe kan ik me geven in die liefde? Geen checklist van activiteiten, maar waar kan ik iets van Gods licht en liefde laten zien? (stilte...)

Als het goed is, heb je nagedacht over hoe jij je kan geven in de beweging van Gods liefde. En dan is de volgende vraag: weet je waaraan je begint?

Je zou het wel willen weten. Als je gevraagd voor een taak, wil je weten hoeveel tijd het je gaat kosten. Kan je het wel, wat ze van je vragen? Wat komt er allemaal achter weg? Eén van onze zoons zegt dan altijd: 'Krijg ik er energie van?'

Weet je waaraan je begint als je je geeft in dienst van God? Dat is meer dan 'een taak op je nemen.' Het is een manier van leven. Het antwoord is: nee.

Ik moet denken aan iets wat wij in Zeewolde hebben meegemaakt in 2004. Stel je voor: een nieuwbouwdorp met 20.000 inwoners. Ongeveer 8.000 van die inwoners waren onder de 21 jaar oud. In een uitgaansweekend in de nacht van zaterdag op zondag kwamen vijf jongeren om door een auto-ongeluk. Een paar weken eerder was er ook al een Zeewoldense jongen verongelukt met een scooter. In één klap zes jongeren omgekomen. Het hele dorp was van slag. Vrijwel iedereen kende één van die jongeren of hun ouders, familie... De jongeren waren in shock. Je hebt je leven voor je en dan sta je zomaar oog in oog met de dood van je vrienden. Het had jou ook kunnen overkomen...

Onze jeugdouderling zag ze zondagmorgen op straat vertwijfeld bij elkaar staan. Ze kende ze wel. Uit ENTER de jongerenruimte van de kerk waar ze elke vrijdag kwamen. Ze dacht: We moeten iets doen. Laten we ENTER open doen, dan hebben ze een plek waar ze samen kunnen zijn, hun verhaal kwijt kunnen, bakkie koffie, samen huilen, er alleen maar zijn...

De jeugdouderling en haar team, ze hadden geen idee waar ze aan begonnen, hoe lang het zou gaan duren, wat er allemaal achter weg zou komen. Ze zei JA, omdat ze voelde dat ze iets moest doen, dat het nodig was, goed.

Het was enorm wat er op gang kwam. ENTER werd de ontmoetingsplek in die tijd. Wie niet zo goed met jongeren was, kwam wc's schoonmaken en winkeliers brachten iets te eten. Het was goed om als kerk dit vanuit ons hart te doen. Maar het gaf ook stress, rondhangende journalisten, een spontane stille tocht die in goede banen moest worden geleid. Er ontstonden diepgaande contacten met jongeren. Langdurig. Zo werd het idee geboren om een werk-leerplek voor jongeren te beginnen met een kringloopwinkel. Het werd voor de jeugdouderling haar nieuwe baan. En het is er nog.

Weet je waaraan je begint als je 'ja' zegt tegen mensen die God op je weg brengt? Echt niet! Je zult prachtige dingen beleven. Je bent bezig met dat wat er echt toe doet. Maar soms overspoelt het je ook: er is zoveel te doen. Je wordt geraakt door de ellende van mensen. Je wordt boos om systemen die onrecht in stand houden. En soms denk je: God waar bent U?

Er zal een zwaard door je ziel gaan, zegt Simeon tegen Maria. Maria, had je door, waar je aan begon? Had je door hoe groot die Zoon van de Allerhoogste zou zijn? Hoe dichtbij God je zou zijn als moeder van Jezus? Had je door dat er een dag zou komen dat Hij als Lam van God zijn leven zou geven?

Je weet niet waar je aan begint als je je leven geeft aan God. En toch is het genade om mee te mogen doen met Gods plannen van heil. Hij gaat met je mee. Hij doet wat Hij zegt. Hij maakt zijn beloftes waar.
Amen.